

Tuottajan yrittäjäosaaminen - yrittäjän tuottajaosaaminen

Asukas Jari, Turunen Henri, Kontturi-Paasikko Liisa

22.9.2017 ::

Näin viittaat tähän julkaisuun

Asukas, J., Turunen, H. & Kontturi-Paasikko, L. 2017. Tuottajan yrittäjäosaaminen - yrittäjän tuottajaosaaminen. Teoksessa P. Isomursu, P. Hoppu & D. Wallenius (toim.) Minne matka, kulttuurituottaminen? Pohjoinen näkökulma kulttuurituottamiseen nyt ja tulevaisuudessa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 28. Hakupäivä xx.x.201x. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201709188631>.

Tuottajan työ näyttäytyy kentällä moninaisena ja tuottaja tarvitsee monenlaisia taitoja. Tuottajan nimikkeellä työskentelevät toimivat useimmiten joko julkisen sektorin tai kolmannen sektorin palveluksessa hoitaen palkkaa maksavan tahon toimeksiannosta hanketoimintaan, tapahtumatuotantoon tms. liittyviä tehtäviä. Toisaalta tuottajiksi voidaan katsoa myös luovien alojen yrittäjinä toimivat henkilöt. Tässä luvussa pohdimme, minkälaisina tuottajan ja luovan alan yrittäjän tehtäväkentät näyttäytyvät suhteessa toisiinsa, onko niiden osaamistarpeissa yhtäläisyyksiä ja minkälaisia nämä mahdolliset yhtäläisyydet ovat.

Kulttuuriyrittäjyys

Kulttuuriyrittäjyyttä voidaan pyrkiä määrittelemään sen mukaan, miten toiminta täyttää yrittäjyyden ehdot. Esimerkiksi toiminnan pääasiallinen rahoituspohja ratkaisee sen, onko kyseessä yrittäjyys vai ei. Kulttuurin tai taiteen tekijä on jo itsessään tietyllä tavalla jäsentymätön käsite, sillä huomattava osa koulutetuista kulttuurin tekijöistä toimii muissa kuin niin sanotuissa taiteilija-ammateissa ja toisaalta taiteen tekemistä voi harjoittaa

ilman muodollista koulutusta. ^[1] Tämä määritelmä osoittaa sellaisenaan, että kulttuurituottajan ja kulttuurialan yrittäjän toimialat toimivat käytännössä samalla toiminta-alustalla.

Kulttuuriyrittäjä toimii yrittäjänä tullakseen toimeen osaamisellaan. Yleensä hän ei kuitenkaan tavoittele maksimaalista voittoa. Kulttuuriyrittäjä voi myös olla kolmas osapuoli, joka toimii luovan henkilön ja elinkeinoelämän välikätenä, mikä antaa taiteilijalle mahdollisuuden saavuttaa laajemmat markkinat. Tässä tapauksessa organisaatio hankkii toimeksiannon ja kulttuuriyrittäjä tekee luovan työn yhdessä taiteilijan kanssa. ^[2]

Timo Parkkola on kirjoittanut Humanistisen ammattikorkeakoulun Tuottajan Duunit -artikkelikokoelmaan oman näkemyksensä asiasta otsikolla Tuottaja venyy vaan ei katkea: törmäyskursseja tuottajan kielessä ja kulttuurissa. Hän toteaa tekstissään, että tuottaja on keskeinen toimija "pöytälaatikon" ja kulttuurituotteiden laajemman markkinoinnin välillä. ^[3]

Työhön kuuluu taiteen ja kulttuurituotteiden myymistä, mutta se sisältää myös esimerkiksi muun kulttuurin kentän kanssa käydyn vuoropuhelun. Parkkola toteaa, että kulttuurituottajista on moneksi ja nimike pitää sisällään paljon. Kaikkea yhdistää kuitenkin se, että tuottajan on tultava toimeen erilaisten tahojen kanssa ja hänen on oltava valmis kohtaamaan monenlaisia tehtäviä. ^[3]

Luovan alan yrityksissä on paljon oman harrastuksen pohjalta syntynyttä yrittäjyyttä. Nuoruusvuosien harrastuksen tuoma osaaminen tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi esiintymis- tai opetustoimintaan, joka kenties saman tien tai ajan saatossa muuntuu tavoitteelliseksi yritystoiminnaksi. Osaamisen syventämistä haetaan tavallisimmin varsinaiseen substanssiin sekä yrittäjyyteen, mutta nuori yrittäjä tuskin osaa arvata kuinka paljon erilaista osaamista yritystoiminnan pyörittäminen tulee kasvaessaan vaatimaan.

Usein tältä pohjalta syntyneet yritykset aloitetaan toiminimellä, tuotteistamalla oma osaaminen ja myymällä sitä. Tämän vaiheen jälkeen seuraava luonteva porras on kerätä ympärille muita substanssin asiantuntijoita joko oman yrityksen palkkalistoille tai yhtiökumppaneiksi. Luovien alojen kohdalla toimeksiannot ovatkin usein niin laaja-alaisia, että ne vaativat asiantuntijuutta ja erityisosaamista useilta osaamisaloilta.

Asiantuntijuus on monella tavalla muutoksessa ja monialaisen vuorovaikutuksen määrä on lisääntynyt valtavasti. Asiantuntijuus kehittyy verkostoissa dialogisesti yhdessä kehittäen ja tietoa jakaen. Viisaalla asiantuntijalla on kyky ajatella ja tehdä toisin sekä kyky tehdä monialaista yhteistyötä muiden kanssa. Keskeistä on jaettu ymmärrys ja jaettu osaaminen. ^[4] Yrityksen kasvaessa myös tehtävät moninaistuvat ja yrittäjä huomaa tarvitsevansa yhä moninaisempia taitoja, joista iso osa liittyy vahvasti tuottajana toimimisen taitoihin.

Kulttuuriyrittäjän koulutustarpeet

Viime vuosina eri koulutusasteilla on ollut yhteisenä painotuksena yrittäjyyden edistäminen. On katsottu tärkeäksi, että koulutus tarjoaa opiskelijalle valmiuksia toimia valmistumisen jälkeen itsenäisenä yrittäjänä, itsensä työllistäen. Pyrkimys työllistymiseen yrittäjäksi on tietysti ollutkin perusteltua ja tavoiteltavaa, koska uudet työpaikat syntyvät tulevaisuudessa ennusteiden mukaan nimenomaan mikro- ja pienyrityksiin, jotka työllistävät yhdestä muutamaan henkilöä. Yrittäjyyteen liittyvien taitojen hallitsemisen on katsottu olevan erityisen tärkeitä myös kulttuurialalla, jolle ovat olleet tyypillisiä pienet innovatiiviset yritykset. Ilman oman osaamisen markkinointitaitoja ja yrittäjämäistä asennetta alalle työllistymisen ei ole katsottu olevan kovinkaan helppoa.

Kulttuurituottajan työtä tarkasteltaessa on helppo löytää yhtymäkohtia tuottajuuden ja yrittäjyyden kesken, mutta mitkä ovat niitä koulutuksen kannalta olennaisia taitoja, joiden hankintaan kannatta keskittyä kulttuurituottajan opintojen aikana? Kysymme Oulun seudulla toimivilta luovan alan yrittäjiltä, mitkä heidän mielestään ovat kulttuurituottajan työn kannalta olennaisimpia yrittäjyystaitoja ja toisaalta selvitimme, miten he rinnastivat yrittäjyyttä ja tuottajan työtä erilaisten taitojen näkökulmasta. Kyselymme tavoitteena oli kartoittaa yrittäjien näkemystä siitä, mitä yrittäjyyteen liittyvää koulutusta heidän mielestään luovan alan koulutusohjelmien pitäisi sisältää sekä mitä tuottajuuteen liittyvää koulutusta yrittäjillä on ja mitä tuottajuuteen liittyviä taitoja he pitävät tärkeinä.

Tuloksia tarkasteltaessa esiin nousi selvästi neljä yrittäjyyteen liittyvää taitoa, joita yrittäjät pitivät koulutuksessa tärkeimpinä. Näitä taitoja olivat myyntiosaaminen, markkinointitaidot, oman osaamisen markkinointi ja tuotteistamiseen liittyvät taidot. Nämä taidot olivat valinneet kolmen tärkeimmän taidon joukkoon yli 30 % vastaajista.

Toisaalta yrittäjien mielestä tärkeimpiä tuottajuustaitoja olivat budjetointi (lähes 50% vastaajista) sekä markkinointitaidot (yli 40% vastaajista). Muita tärkeinä pidettyjä tuottajan taitoja olivat projektinhallinta, tuotteistamiseen liittyvä osaaminen ja luovan ongelmanratkaisun taidot.

Molempia näkökulmia tarkasteltaessa - sekä yrittäjyyden että tuottajuuden kannalta - tärkeimmäksi taidoksi arvostettiin siis markkinointiosaaminen. Mielenkiintoista oli myös, että myyntitaitojen ja oman osaamisen markkinointitaitojen katsottiin olevan tärkeämpiä yrittäjyyden kannalta, kun taas budjetointiosaamisen nähtiin olevan tärkeämpää tuottajuuden kannalta.

Tuotteistamiseen liittyvän osaamisen voitaneen kyselyn mukaan katsoa olevan myös yksi tuottaja-yrittäjän avaintaidoista, koska sen valitsi tärkeimpien yrittäjän taitojen joukkoon yli 30 % ja tärkeimpien tuottajan taitojen joukkoon yli 20 % vastaajista. Tämä tulos on linjassa myös aiemman tutkimustiedon kanssa, jonka mukaan tuotteistamisen asiantuntijuutta ovat pitäneet kulttuurituottajan avaintaitona myös ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajankoulutuksen edustajat. ¹⁵¹

Yksi tämän kyselyn merkillepantavista faktoista löytyy tanssikoulu-yrittäjien vastauksista. Ainoallakaan yrittäjällä ei ollut minkäänlaista tuottajuuteen liittyvää koulutusta ja kuitenkin koko tanssikoulun toiminta pohjautuu palvelutuottamiseen, palvelujen toteuttamiseen, verkostoitumiseen ja tapahtumatuottamiseen - toimintoihin, jotka vaativat monialaisia tuottajan taitoja.

Projektinhallinta, luovan ongelmanratkaisun taidot, henkilöstöhallinta, rahoitusosaaminen, markkinointitaidot, sisällöntuotanto, juridiikka, viestintä-, ja verkostoitumistaidot, myyntiosaaminen, asiakaspalvelutaidot - tätä listaa voisi jatkaa vielä pitkälle. Jokainen yrittäjä tai yrittäjyyttä läheltä seurannut voi varmasti todeta, että nämä taidot ovat ensiarvoisen tärkeitä yrittäjälle. Jokainen tuottaja tai tuottajan töitä tehnyt voi varmasti todeta, että nämä taidot ovat ensiarvoisen tärkeitä tuottajalle. Tästä voinee ilman sen monimutkaisempaa matematiikkaa päätellä, että nämä kaksi toimenkuvaa on rakennettu hyvin samankaltaisista aineksista.

Lähteet

1. [△]Suutari, T. 2007. Kulttuuriyrittäjyyden kehittäminen ja luovien alojen klusteroituminen kulttuurikeskus Vanhassa Paukussa. Hakupäivä 27.4.2017.
<http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja22.pdf>
2. [△]Karppinen, V-M. 2012. Uusia tuulia kulttuuriyrittäjyyteen. Hakupäivä 27.4.2017.
<http://www.kainuunsitoutumattomat.fi/?page=202&child=245>
3. [^]^{ab}Parkkola, T. 2015. Tuottaja venyy, vaan ei katkea - törmäyskurssija tuottajan kielessä ja kulttuurissa. Teoksessa K. Kaalikoski (toim.) Tuottajan duunit Työelämä, toimenkuva, koulutus. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 27.4.2017.
<https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/12...>
4. [△]Koskinen, J. 2016. Asiantuntijuus toisin ajateltuna. Hakupäivä 27.4.2017.
<https://vaihtoehdotjensuomi.wordpress.com/2016/10/02/first-blog-post/>
5. [△]Mitchell, R. & Oinaala, A. 2012. Näkökulmia kulttuurituottajien koulutukseen. Tuottaja2020 - osaraportti 10. Metropolia ammattikorkeakoulu. Helsinki. Hakupäivä 27.4.2017.
<http://www.cupore.fi/fi/julkaisut/yhteistyojulkaisut...>

Metatiedot

Nimeke: Tuottajan yrittäjäosaaminen - yrittäjän tuottajaosaaminen. Teoksessa P. Isomursu, P. Hoppu & D. Wallenius (toim.) Minne matka, kulttuurituottaminen? Pohjoinen näkökulma kulttuurituottamiseen nyt ja tulevaisuudessa

Tekijä: Asukas Jari; Turunen Henri; Kontturi-Paasikko Liisa

Aihe, asiasanat: kulttuurituottajat, luovat toimialat, yrittäjyys

Tiivistelmä: Tuottajan työ näyttäytyy kentällä moninaisena ja tuottaja tarvitsee monenlaisia taitoja. Tuottajan nimikkeellä työskentelevät toimivat useimmiten joko julkisen sektorin tai kolmannen sektorin palveluksessa hoitaen palkkaa maksavan tahon toimeksiannosta hanketoimintaan, tapahtumatuotantoon tms. liittyviä tehtäviä. Toisaalta tuottajiksi voidaan katsoa myös luovien alojen yrittäjinä toimivat henkilöt.

Kysymme Oulun seudulla toimivilta luovan alan yrittäjiltä, mitkä heidän mielestään ovat kulttuurituottajan työn

kannalta olennaisimpia yrittäjyystaitoja ja toisaalta selvitimme, miten he rinnastivat yrittäjyyttä ja tuottajan työtä erilaisten taitojen näkökulmasta. Tuloksissa esiin nousi selvästi neljä yrittäjyyteen liittyvää taitoa, joita yrittäjät pitivät koulutuksessa tärkeimpinä. Näitä taitoja olivat myyntiosaaminen, markkinointitaidot, oman osaamisen markkinointi ja tuotteistamiseen liittyvät taidot. Nämä taidot olivat valinneet kolmen tärkeimmän taidon joukkoon yli 30 % vastaajista.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2017-09-22

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201709188631>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.